

АНАЛІЗ СТАНУ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.

Таценко Олександр Володимирович,

ст. викладач

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

alextatsenko@ukr.net

Вступ./Introduction. *Актуальність питання* дослідження щодо аналізу стану безпечних умов праці на автотранспортних підприємствах полягає у врахуванні високих рівнів ризику із постійним роботою і рухом транспорту, роботою із технікою, вантажами та паливно-мастильними матеріалами. Частота нещасних випадків виникає від порушення правил техніки безпеки, що призводить до травматизму та навіть загибелі працівників. При цьому законодавчі вимоги регламентують забезпечення безпечних умов праці, що являється обов'язком роботодавців відповідно до законодавства України (ЗУ «Про охорону праці»). Економічною доцільністю безпечних умов праці є підвищення рівня безпеки, яке зменшує витрати на лікування, компенсації, простої, а також підвищує продуктивність праці. Соціальною відповідальністю від забезпечення безпечних умов являється турбота про безпеку персоналу, яка сприяє формуванню позитивного іміджу підприємств та підвищенню довіри серед працівників.

Сучасні виклики щодо питання дослідження це зміни в транспортних технологіях, автоматизація, цифровізація, які вимагають нових підходів щодо організації безпеки праці в умовах галузі транспорту та послуг.

Мета роботи. / Aim. Метою дослідження даного питання є аналіз і оцінка організації роботи з охорони праці на підприємствах автомобільного транспорту та проведення аналізу небезпечних та шкідливих виробничих факторів при

транспортуванні з оцінкою умов праці технологічного процесу перевезення різних типів вантажів.

Матеріали та методи./Materials and methods. На автотранспортних підприємствах організаційна робота з охорони праці ведеться на основі нормативних та правових актів, які встановлені та регламентуються основним законом «Конституцією України», кодексом «Про охорону праці та нормативними документами і актами, які діють на території незалежної України. Вони регламентують наступні види нормативних документів, як НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці» (у редакції наказу Міністерства соціальної політики України № 526 від 30.03.2017), НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві», НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про навчання з питань охорони праці», які забезпечують безпечні умови праці робітників на автотранспортних підприємствах.

Так, на основі аналізу умов праці при транспортуванні різних вантажів автотранспортними підприємствами виникає значний перелік шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, які впливають на працівників під час виконання робіт з перевезення вантажів та надання послуг по перевезенню. Під час транспортування, навантаження та розвантаження різних типів вантажів можливе виникнення наступних небезпечних і шкідливих типів виробничих факторів, як: машини і механізми, транспортні та вантажно-розвантажувальні засоби; вантажі та матеріали, що транспортуються або переміщаються; вантажі, які падають (елементи спорядження) та інструменти; підвищений вміст пилу і газу в повітрі виробничої зони; високий рівень шумів і різних типів шкідливих звуків на робочому місці; значний і підвищений рівень вібрації; недостатнє освітлення робочої зони; висока або низька температура, вологість і рух повітря на робочому місці; можливість утворення легкозаймистої атмосфери через витік або викид надлишкового тиску від дизельного палива та нагрітих газів, а також можливість

виникнення джерел займання з подальшим займанням легкозаймистих матеріалів і рідин; хімічні і токсичні небезпечні та шкідливі фактори виробництва, які поражають шкіру і слизові оболонки; розташування робочих місць на великій висоті відносно рівня поверхні землі (підлоги); фізичні перевантаження; нервово-психічні перевантаження.

Ці фактори сприяють розвитку професійних захворювань, вплив на працездатність працівників автотранспортних підприємств в процесі здійснення перевезень різних типів вантажів.

Автопідприємства контролюють виконання вимог безпеки праці при експлуатації автотранспортних засобів на об'єктах та із власниками підприємств і організацій, що обслуговуються їх автотранспортом. Вони вживають заходів стосовно забезпечення безпечності вантажно-розвантажувальних робіт і усувають виявленні порушення безпечності виконання робіт.

У разі централізованих перевезень різних вантажів перед відправленням автотранспортних засобів, вантажно-розвантажувальні механізми, що працюють на місці навантаження (розвантаження), власники автотранспортних підприємств зобов'язані перевіряти на відповідність безпечним умовам праці та вимогам охорони праці виробничі процеси щодо переміщення різних типів вантажів і продукції.

Якщо умови праці не забезпечують безпеку праці навантажувальних і розвантажувальних робіт, відправляти вантаж на місце доставки забороняється до усунення недоліків.

Використання автомобілів на промислових майданчиках здійснюється тільки за згодою відповідальних осіб вказаних об'єктів та після проведення цільового інструктажу з водіями відповідно до чинних нормативних актів з охорони праці.

Транспортні роботи, вантажно-розвантажувальні роботи, а також допоміжні роботи в транспортних процесах здійснюються силами і засобами вантажовідправників вантажу або одержувачів. Навантаження та розвантаження

вантажів на автомобільний транспорт в системі транспортного процесу може здійснюється водієм-оператором підйомних механізмів, які встановлені на автотранспортному засобі. Водій зобов'язаний перевіряти відповідність укладання, переміщення, розміщення та відповідну надійність кріплення вантажів на автотранспортному засобі згідно з вимогами безпеки, а в разі виявлення порушень - вимагати від відповідальної особи їх ліквідації. Способи укладання та кріплення спеціальних вантажів також повинні забезпечувати їх достатню стійкість та можливість механізованого безпечного навантаження вантажів і їх розвантаження.

Проведення автотранспортних робіт по перевезенню різних типів вантажів та вантажно-розвантажувальних робіт повинно проводитися відповідно до вимог Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом по Україні та Правил розташування та безпечної експлуатації підйомних кранів, відповідно до Державних стандартів України.

Результати та обговорення./Results and discussion. Рекомендації щодо впровадження безпечних і здорових умов праці на автотранспортних роботах повинні включати технічні, організаційні та санітарно-гігієнічні заходи через постійний їх контроль і моніторинг.

Безпека транспортних технологічних процесів забезпечується точною оцінкою характеру і ступеня негативного впливу небезпечних та шкідливих впливів на здоров'я працівників. Розробка і впровадження комплексу заходів щодо безпечної праці є важливою частиною для зменшення чи запобігання травматизму що є частиною загальної проблеми поліпшення умов праці. Проте проблема зниження виробничого травматизму залишається достатньо актуальною.

Для поліпшення безпечних умов праці і охорони праці та зниження професійних ризиків пропонується впровадити наступні заходи щодо безпеки праці:

- перегляд і розробка нормативної документації з охорони праці для різних рівнів управління на підприємстві;

- оновлення переліку інструкцій-документів з охорони праці за професіями та видами виконуваних робіт;

- проведення навчання працівників підприємств з охорони праці з метою профілактичної роботи щодо забезпечення безпечних і прийнятних умов праці;

- посилення контролю за дотриманням режимів праці та відпочинку працівників підприємства, що безпосередньо пов'язане із забезпеченням безпеки руху автотранспортних засобів та обслуговування споживачів;

- проведення обов'язкового медичного огляду працівників автопідприємства з метою профілактики професійних захворювань, своєчасного виявлення, аналізу, обліку та попередження травматизму;

- забезпечення впровадження комплексного підходу до управління на підприємстві охороною праці та підвищення якості проведення фахової оцінки умов праці для приведення робочих місць до вимог стандартів з охорони праці;

- використання і впровадження сучасних технічних засобів для підвищення безпечності умов праці з метою запобігання наїздів на працівників;

- забезпечення відповідності санітарно-побутових умов праці вимогам стандартів з охорони праці та виробничої санітарії і гігієни;

- планування заходів щодо приведення мікрокліматичних умов до вимог стандартів охорони праці;

- планування заходів щодо приведення рівнів шуму та вібрації у відповідність до вимог стандартів з охорони праці;

- планування заходів щодо приведення рівнів освітлення у відповідність до вимог стандартів з охорони праці;

- планування заходів щодо зниження тяжкості та напруженості виробничого процесу;

- забезпечення працівників сертифікованими засобами індивідуального захисту засоби захисту, спеціального одягу, спеціального взуття відповідно до вимог стандартів з охорони праці;

- активізація роботи з пропаганди питань охорони праці серед працівників підприємства.

Висновки./Conclusions. Запропоновані рекомендації щодо профілактичної роботи з питань охорони праці дозволять зберегти тенденцію по зниженню рівня виробничого травматизму і професійної захворюваності працівників автотранспортних підприємств, а також суттєве покращення безпечних умов праці у транспортній діяльності підприємств.